

Codi Ètic dels Professionals de la Fundació Vallès Oriental

FUNDACIÓ VALLÈS ORIENTAL

al servei de la persona amb discapacitat intel·lectual

Centre Ocupacional Xavier Quincoces
Centre Especial de Treball Xavier Quincoces
Residència Valldoríolf
Centre d'Atenció Especialitzada Valldoríolf
Llar residència Vallès - Llar residència Font Verda
Llar residència Jaume Gregori - Llar residència Jaume Anfruns i Janer
Llar residència El Cinquantenari - Llar residència El Cinquantenari 2
Llar amb suport - Casa Empúries
Centre de Rehabilitació Funcional

ÍNDEX

- I. Pròleg
- II. Introducció
- III. Principis Generals
- IV. Àmbit d'aplicació
- V. Deures dels professionals
- VI. Canal de resolució
- VII. Seguiment i eficàcia del Codi Ètic
- VIII. Consideracions finals
- IX. Composició de la Junta de Patronat

I.- PRÒLEG

La Fundació Vallès Oriental (FVO) és una entitat social sense ànim de lucre que té com a objecte l'atenció a persones amb discapacitat intel·lectual en l'àmbit de Catalunya amb la finalitat de potenciar la seva qualitat de vida i vetllar perquè els seus drets com a persones siguin respectats.

Són **fins** de la Fundació:

La promoció i el foment de la prevenció, l'educació, la formació professional, l'activitat laboral, lleure, l'atenció residencial i l'assistència sanitària, cultural i social de les persones amb discapacitat intel·lectual en l'àmbit de Catalunya.

Són **objectius** de la Fundació:

Impulsar, fomentar crear i administrar tota mena de centres, serveis i activitats destinats a l'atenció i a la promoció dels drets i la qualitat de vida de les persones amb discapacitat intel·lectual i, en particular, els Centres especials de treball, Centres Ocupacionals, Residències, Centres de profunds, i fer conèixer i compartir amb la comunitat la situació i necessitats de suport de les persones amb discapacitat intel·lectual, per tal que se sentin acceptades i integrades socialment.

L'FVO col·labora amb totes aquelles entitats i organismes públics i privats que s'hagin proposat uns objectius semblants i, en general, desenvoluparà qualsevol activitat i gestió que, directament o indirectament, contribueixi al compliment dels seus objectius.

Activitats:

La finalitat de la Fundació es portarà a terme a través dels mitjans legals que es considerin més adients en cada cas, institucions, activitats i serveis dedicats a promoure la qualitat de vida de les persones amb discapacitat intel·lectual, -benestar emocional, relacions interpersonals, benestar material, desenvolupament personal, benestar físic, autodeterminació, inclusió social, drets- i, de manera especial, a través dels suports que cal proporcionar a la persona amb discapacitat intel·lectual per a poder participar en les situacions i activitats culturals i socials on la persona vol ser.

L'FVO contribueix a la millora de la qualitat de vida de la persona amb discapacitat intel·lectual treballant amb la persona des d'una perspectiva global, tenint en compte les diferents dimensions que hi intervenen: benestar emocional, relacions interpersonals, benestar material, desenvolupament personal, benestar físic, autodeterminació, inclusió social i drets.

El desplegament dels nivells d'actuació queden palesos en les diferents àrees de la Fundació:

- **ÀREA D'ATENCIÓ DIÛRNA**

Centre Ocupacional i Centre Especial de Treball Xavier Quincoces. Els quals es divideixen en dos grans serveis: el centre especial de treball i el centre ocupacional. La finalitat bàsica del Centre Especial de Treball és possibilitar la inclusió social de les persones adultes amb discapacitat intel·lectual. En el cas del centre ocupacional la inclusió social es potència a través d'una rehabilitació i habilitació (amb les activitats d'ajust) de la persona, per a una vida el més autònoma possible i mitjançant els suports que siguin necessaris per a assegurar la integració a la comunitat; i el centre especial de treball vetlla per la integració social de la persona a través del treball.

- **ÀREA D'ACOLLIMENT RESIDENCIAL**

Servei d'habitatge, la finalitat del qual és garantir als seus residents un lloc per viure el més adaptat per cadascú i que respongui a les seves necessitats i a les expectatives del projecte de vida de la pròpia persona amb discapacitat i de llur família.

Residència i Centre d'Atenció Especialitzada "Valldoríolf". Atén a persones amb grans discapacitats intel·lectuals i necessitats de suport generalitzat, i la funció principal del mateix és vetllar pel benestar integral de les persones ateses. La **Residència** es defineix com l'equipament adequat per acollir persones grans discapacitades psíquiques que, a causa del seu alt grau d'afectació necessiten assistència d'una forma bàsica i continuada i que, per raons familiars, socials o de localització geogràfica no poden viure a casa seva. L'objectiu principal és proporcionar als assistits una llar substitutòria o alternativa a la pròpia.

El **Centre d'Atenció Especialitzada** es defineix com un establiment d'atenció diürna en règim de mitja pensió, que atén persones amb gran discapacitat intel·lectual que, per causa de la seva afectació psíquica, una total manca d'independència personal i la necessitat de control mèdic periòdic, no poden integrar-se a la resta de la xarxa general de

centres per a discapacitats. El seu principal objectiu és donar l'atenció global i personal igual que a la Residència, exceptuant l'allotjament.

Partint d'una orientació global de la persona, són dos els aspectes que donen forma i sentit al ventall de serveis existents i alhora els integren i unifiquen:

- El cicle evolutiu: les persones, amb independència de les seves habilitats o limitacions intel·lectuals, han de tenir l'oportunitat de tenir experiències de vida i realitzar activitats que siguin consistents amb la seva edat cronològica.
- Els suports: proporcionar els suport adequats per a que la persona amb discapacitat intel·lectual sigui capaç de complir amb els rols de vida adulta en la societat. Requereix que els programes i serveis de suport s'adaptin a les necessitats i preferències de la persona i la seva família.

Els serveis que ofereix la Fundació Vallès Oriental se sustenten principalment gràcies al bon quefer dels professionals que en formen part. Amb l'objectiu de regular aquesta bona pràctica neix el "Codi Ètic dels professionals de la Fundació Vallès Oriental per a Disminuïts Psíquics." que és nodreix dels valors que defineixen l'FVO. L'FVO assumeix uns valors propis que és troben presents en totes aquelles actuacions passades, presents i futures de la institució. L'FVO és un conjunt ordenat de principis ètics al servei de la persona amb discapacitat intel·lectual.

L'FVO assumeix com a principi fonamental el compromís:

- Amb el benestar de la persona amb discapacitat intel·lectual.
- Amb la qualitat dels serveis que presta.
- Amb l'adequada atenció de les persones amb discapacitat intel·lectual per part dels professionals que treballen a l'FVO.

Els principis ètics sobre els que és basen les actuacions de l'FVO són:

- **Responsabilitat:** És la capacitat de respondre a les necessitats de la persona atesa.
- **Respecte a la persona:** Considerar l'altre com algú dotat d'una dignitat inherent.
- **Discerniment:** Capacitat de distingir la millor acció mitjançant la deliberació.
- **Implicació:** Aportar el propi talent i posar-lo a disposició del bé de la institució.
- **Compromís:** Assumir les conseqüències de les pròpies decisions.

- **Solidaritat:** Relació de fraternitat, de recíproc sosteniment, en el sentiment de pertinença a un mateix grup, i en la consciència d'uns interessos comuns.
- **Transparència:** Oferir informació de manera completa i accessible.

II. INTRODUCCIÓ

La finalitat d'aquest codi és fixar els principis, els drets i els deures que haurien de regular una pràctica concreta com és, en aquest cas, l'exercici dels professionals que treballen amb persones amb discapacitat intel·lectual. Un codi no descobreix cap idea, valor o norma que no estiguin ja assumits pels ciutadans d'un estat de dret que accepten una carta de drets fonamentals. Es tracta tan sols de recordar el que ja sabem i fer-ho explícit tenint en compte la singularitat de les relacions humanes de cada pràctica.

L'exercici professional en aquest sector fa especialment convenient l'explicitació d'un codi ètic perquè el professional ha de tractar amb persones amb discapacitat intel·lectual, que en alguns aspectes poden ser especialment vulnerables.

Aquest codi es basa en el reconeixement de la dignitat de totes i cadascuna de les persones, independentment de les limitacions físiques, psíquiques o de qualsevol altre tipus i del seu dret als suports necessaris per al seu desenvolupament personal i social, per a assolir la màxima autonomia i independència.

Un codi ètic pretén ser un instrument a partir de qual es vagi construint una determinada identitat professional. És impossible definir a priori el sentit d'una professió o d'unes determinades relacions laborals. Cal fer-ho cada dia, amb la pràctica quotidiana. L'ètica, per la seva banda, no és una qüestió estrictament personal: ha de ser compartida. El consens al voltant d'uns principis i normes bàsiques permet punts de referència ètics mínimament clars que legitimin i orientin la pràctica professional.

A diferència del dret, un codi és orientador, no coercitiu; és obert, flexible i corregible; exigeix una interpretació constant. L'ètica o la moral fan referència a les actituds, a la manera de ser que convé anar desenvolupant. Moltes vegades, l'ètica està més relacionada amb el "com" actuem que amb el "què" hem de fer. D'aquesta manera, el codi ha de ser vist com a punt de partença, com a pretext per unir i moure les voluntats dels que comparteixen uns ideals i unes fites comunes.

III. PRINCIPIS GENERALS: RECOMANACIONS I SUGGERIMENTS

1. La dignitat fonamental de les persones

Les persones amb discapacitat intel·lectual són subjectes de dret, els quals han de veure reconeguts i garantits els drets a la màxima autodeterminació, a la igualtat d'oportunitats i a una vida i una educació de qualitat.

2. La voluntat de servei

Els treballadors amb persones amb discapacitat intel·lectual han de basar la seva professionalitat en la voluntat de servei a la comunitat i a la societat on treballen. Al mateix temps han de saber compatibilitzar el sentit de servei amb el respecte a l'autodeterminació de les persones amb discapacitat intel·lectual i les seves famílies.

3. Responsabilitat professional

El professional és responsable de les tasques que té encomanades, i en part, del bon funcionament de la institució i de les bones relacions laborals. El compliment i el seguiment del codi ètic per tota la comunitat laboral és una manera de fer palès el sentit de la responsabilitat professional.

4. La justícia social

Tot ciutadà té dret a una atenció que permeti la inclusió social i laboral. Aquest principi ha d'informar les relacions i el servei a les persones amb discapacitat intel·lectual.

5. Dret a la intimitat i a la confidencialitat

La intimitat de les persones és un valor bàsic que ha de ser respectat. Especialment, aquest valor cal fer-lo explícit i extensiu a les persones més vulnerables a un tracte poc respectuós de la seva privacitat.

6. Autonomia personal

Els professionals tenen com a deure desenvolupar integralment les competències de les persones ateses de tal manera assolixin el màxim grau d'autonomia funcional possible atesa la seva situació.

IV. ÀMBIT D'APLICACIÓ

L'àmbit d'aplicació d'aquest codi és el de les relacions dels professionals de la Fundació Vallès Oriental amb les persones amb discapacitat intel·lectual amb què tracten, amb les seves famílies i representants, i entre els mateixos professionals. Sota la determinació de "professional" s'inclouen totes les persones que col·laborin en l'atenció directe o indirecte de les persones amb discapacitat intel·lectual.

V. DEURES DELS PROFESSIONALS

A) En relació amb les persones amb discapacitat intel·lectual

1. Totes les persones amb discapacitat intel·lectual són **ciutadans de ple dret, com qualsevol altre**, tenen els mateixos drets, que es deriven de la seva dignitat com a persones. Tothom mereix un tracte igual, talment que ningú no s'hagi de sentir mai discriminat per cap raó.
2. Els professionals han de respectar la integritat física, moral i psíquica de les persones amb discapacitat intel·lectual. Els maltractaments, a més d'un delictes, constitueixen una violació de la deontologia professional.
3. El comportament i el llenguatge dels professionals ha de ser respectuós en tot moment, atenent la intimitat i la dignitat personal de les persones amb discapacitat intel·lectual.
4. Els professionals fomentaran que la persona amb discapacitat intel·lectual tingui una vida el més normalitzada possible en la seva comunitat.
5. Els professionals vetllaran perquè les seves intervencions contribueixin a la millora de la qualitat de vida de les persones amb discapacitat intel·lectual.
6. Cal fomentar la participació de les persones amb discapacitat en l'elaboració, modificació i control del seu projecte de vida.

7. Cal respectar al màxim la voluntat de les persones amb discapacitat intel·lectual en allò que els pugui afectar sempre i quan no se'n derivi un risc evident per a la seva integritat personal ni per la seva imatge pública.

8. Cal evitar la utilització d'imatges o d'escrius que puguin ser ofensius per a les persones amb discapacitat intel·lectual o ferir la seva sensibilitat.

9. La informació i les dades obtingudes sobre les persones amb discapacitat intel·lectual són confidencials, i només podria fer-se'n l'ús que s'hagi acordat prèviament amb la persona i/o el seu representant legal.

10. En les seves actuacions públiques (conferències, sessions clíniques...) els professionals mantindran l'anonimat de les persones amb discapacitat intel·lectual, llevat que hi hagi una autorització expressa en sentit contrari.

11. Les imatges de persones amb discapacitat intel·lectual i el material gràfic o audiovisual en general només podrà ser exhibit públicament amb el seu consentiment i/o dels seus representants legals.

12. A les investigacions que es realitzen amb persones amb discapacitat intel·lectual cal tenir en compte que prèviament s'ha d'obtenir el consentiment informat dels representants d'aquestes persones i d'elles mateixes si és possible.

B) En relació amb les famílies

13. Totes les famílies han de ser ateses amb el mateix interès i la mateixa disponibilitat professional, sense excepció de persones.

14. Les famílies hauran de rebre tota la informació sobre les característiques dels serveis i dels recursos disponibles, així com sobre els drets i deures que contraven amb el Centre o Servei.

15. Les famílies o els representants legals seran informats dels canvis que es van produint en la institució, dels nous professionals que s'estan amb la persona amb discapacitat intel·lectual i de les modificacions administratives que els poden afectar.

16. Les famílies o els representants legals hauran d'informar sobre les persones amb discapacitat intel·lectual que estiguin al seu càrrec, tant

pel que fa a la seva evolució mèdica, psicològica i pedagògica com pel que fa a les seves activitats i als objectius del Centre o Servei.

17. Les decisions de les famílies han de ser respectades sempre que estiguin d'acord amb la legalitat vigent i no perjudiquin la integritat de la persona amb discapacitat intel·lectual.

18. La informació obtinguda sobre les famílies és confidencial i ha de ser preservada, excepte en el cas que, del seu coneixement, es derivi una millora de les condicions de vida de la persona amb discapacitat intel·lectual o del benestar familiar.

19. Els professionals procuraran no crear ni mantenir falses expectatives a les famílies.

20. Els professionals no podran acceptar diners ni obsequis dels familiars o representants legals.

C) En relació amb el Centre

21. Els professionals procuraran no fer res que pugui perjudicar la imatge de l'entitat en la qual treballen.

22. Els professionals no duran a terme activitats que puguin ser incompatibles amb les tasques professionals que desenvolupen en el Centre.

23. Els professionals tindran cura del manteniment de les estructures i del material del Centre, no fent-ne un ús indegut.

24. Els professionals hauran d'actualitzar la seva formació en bé de l'exercici de les seves funcions i competències. A aquests efectes l'FVO possibilitarà, fomentarà, promourà i reconeixerà la formació permanent del seu personal.

25. Els professionals assabentaran dels seus suggeriments a la Direcció, així com de qualsevol anomalia o deficiència observada en el Centre.

26. Els professionals no desautoritzaran ni jutjaran públicament el comportament dels altres professionals que treballen al Centre.

27. Els professionals no faran servir la informació obtinguda mitjançant la seva activitat professional en el Centre per a fins propis o de terceres persones.

28. Els professionals no s'aprofitaran de la seva condició per fer accedir o promocionar als llocs de treball persones no idònies.

VI. CANAL DE RESOLUCIÓ

Per tal de vetllar per l'acompliment i seguiment del present Codi Ètic dels Professionals de la Fundació, la Direcció General ha definit els canals per a realitzar propostes en l'àmbit de la gestió ètica, igualtat i socialment responsable, així com recollit les consultes davant accions dubtoses i/o situacions de denúncia:

- Qualsevol assumpte relatiu a dubtes ètics, denúncies, suggeriments o incompliments del Codi de Ètic que es produeixin es podrà fer arribar de forma confidencial al responsable de la Gestió Ètica i la Responsabilitat Social mitjançant el flux de treball ETICA Canal de Qüestions Ètiques perquè, com a referent de la gestió ètica, faci el tractament més oportú respecte al tema en qüestió (traspassar a la Direcció, presentar a la Comissió d'Ètica, Igualtat i Responsabilitat Social pel seu anàlisi i decisió de mesures, etc.)
- Qualsevol professional de l'FVO tindrà accés a aquest flux des de qualsevol terminal de la pròpia institució.
- En cas que la persona interessada en fer el suggeriment, pregunta o denúncia fos extern a la plantilla de professionals de l'FVO (proveïdors, famílies, competència...) podrà fer arribar igualment els fets o dubtes mitjançant el formulari de contacte de la pàgina web www.fvo.cat/contacte.
- La Direcció General i la Comissió d'Ètica, Igualtat i Responsabilitat Social seran informats de tots els fluxos d'aspectes ètics i responsabilitat social que es vagin generant.

A banda, la Direcció General així com el responsable de gestió ètica i socialment responsable sempre estan a disposició de qualsevol professional per a tractar de manera confidencial –i garantint l'absència de represàlies per la persona iniciadora- qualsevol proposta, dubte, queixa, reclamació, denúncia o suggeriment que es consideri oportú realitzar.

VIII. SEGUIMENT I EFICÀCIA DEL CODI ÈTIC

En cas d'incompliment d'aquest Codi del Codi Ètic dels Professionals, sota consideració de la Direcció General, es proposarà a la Comissió d'Ètica, Igualtat i Responsabilitat Social les **mesures sancionadores i/o disciplinàries** que es considerin oportunes i que s'adaptin als fets de cada incompliment del present codi prenent com a referència la classificació de faltes lleus, greus i molt greus – així com la seva sanció

corresponent - del conveni laboral aplicable en cada cas, arribant als casos de sancions màximes a la finalització de les relacions existents amb l'FVO.

IX. CONSIDERACIONS FINALS

Primera: Aquest codi està basat en un concepte dinàmic i evolutiu determinat pels canvis socials, ambientals i institucionals. És per a això que estarà subjecte a revisions periòdiques amb la finalitat d'actualitzar-lo i validar-lo com una eina de consulta i guia davant els dubtes ètics que es derivin de la pràctica professional.

Segona: La Fundació Vallès Oriental donarà suport en matèria de formació, sensibilització, assessorament, acompanyament, dotació dels recursos necessaris etc. per tal de garantir la correcta aplicació d'aquest Codi Ètic.

VIII. COMPOSICIÓ DE LA JUNTA DE PATRONAT

El Patronat de la Fundació Vallès Oriental, en sessió ordinària celebrada el darrer 25 de setembre de 2008, ha acordat per unanimitat aprovar l'actualització del Codi Ètic dels Professionals de l'FVO.

El Patronat de la Fundació Vallès Oriental, en sessió ordinària celebrada el darrer 17 de desembre de 2015, ha acordat per unanimitat aprovar l'actualització del Codi Ètic dels Professionals de l'FVO.

Actualment, la composició del Patronat la formen les següents persones:

President

Sr. Jaume Anfruns Font

Vice-president

Sr. Ramon Daví i Navarro

Secretari

Sr. José Luís Criado Barragán

Tresorer

Sr. Josep Marqués Baró

Vocals

Sra. Carmen Oña Villa
Sra. Pepita Soler i Gramage
Sr. Josep Ma Lloreda i Piña
Sra. Pepita Maymó i Cirera
Sra. Àngels Ausió i Bonfill
Sra. Gemma Almirall i Pibernat
Sr. Francesc Lorente Canela
Sr. Ignacio Manjón Eraso
Sra. Maria Marín Fernández
Sr. Antoni Cumella Vendrell

Direcció General

Sr. Rafel Arderiu i Monnà

Aquest codi ha estat elaborat per l'equip tècnic de l'FVO amb la col·laboració amb la **Dra. Victoria Camps**, Catedràtica d'Ètica de la Facultat de Filosofia de la Universitat Autònoma de Barcelona a l'any 2003 i revisat per comissió tècnica, a setembre de 2008, amb la col·laboració de la **Dra. Elisabeth Alomar** professora de la FPCEE de la Universitat Ramon Llull. Revisat a novembre de 2015 amb l'assessorament del **Dr. Francesc Torralba**, Director de la Càtedra d'Ètica Aplicada Ethos de la Universitat Ramon Llull

